

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. Quid intelligatur nomine tertii cœli, & quid nomine paradisi, in
quem Pavlvs raptus fuit?

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

Quid intelligatur nomine tertii cœli, & quid nomine paradiſi, in quem PAULUS raptus fuit?

nec quod mens in eam non feratur conatus multo
vehementiori, sed quia in divino lumine ita collu-
stratus Beatorum mens, ut utrumq[ue] ob i[n]equa,
hoc enim prærequisit regula in divina visione, à
DEO præscripta, ut possit anima simul divinæ vi-
sionis, & exercitus sensibus attendere.

Responde[re] secundo cum eodem D. Thoma
ex 4. distin[ct]i. 44. que[st] 2. art. 3. ad 4. ubi sic loqui-
tur: quod ideo una pot[er]ia in via impeditur in
suo actu, quando alia vehementer operatur, quia
una pot[er]ia de se non sufficit ad tam intensam
operatorem, nisi ei subveniat per id, quod erat
alii pot[er]is influendum, à principio viræ, & quia
in Sanctis erunt omnes pot[er]ies perfectissimæ,
una pot[er]ie intense operari, ita quod ex hoc nul-
lum impedimentum præstabitur actioni alterius
pot[er]iz, sicut in Christo fuit. Hæc D. Thomas.
Vide & alias duas solutiones D. Thomas, alteram
in eadem solutione ad 4., alteram in disputatione
ubi supra ad 1.

Ad tertium responderetur, quod lumen gloriae a
anima videnti DEUM in via communica: um ad
modum recipiens animæ recipi: ut. Quare quem-
admodum in homini via iori non casuat redundan-
tia gloriae in corpore, illa non afferit ab ea
modum operandi finitum & limitatum, nempe
quod dum anima uni operationi intense incum-
bit in aliis aliæ um pot[er]iarum actionibus remit-
tatur. Hoc enim p[ro]p[ter]e se f[ac]tus viatoris propriet
f[ac]tus imperfectionem. Unde cum venierit, quod
perfectum est, evanescatur, quod ex parte est, ac
in illo perfecto statu, quem speramus, pot[er]ies e-
runt perfectissimæ, & in suis divinis operationibus
ad invicem independentes.

Ad quartum respondet, verum esse Christum
scientie infusa intendentem, non converti ad
phantasmata, neque abstrahere sensibus; quia per
utram scientiam non videbat divinam essentiam,
qua[re] apta est in via oculis ita partem superiorum
ad se rapere, ut erno omnino a sensibus divellat.
Responde[re] secundò, in Christo hoc esse pecu-
lia, et ad primum diximus; quod potentia nulla
ratione se invicem impedian[t].

Ad confirmationem responderetur, non esse ve-
rum, quod posse illo miraculo potuerit Christus
naturali modo visione divine attendere, & uti
sensibus: nam requiritur ulterius dispensatio divi-
na impediens naturalem redondantiam in entio-
nis intellectus in vicis sensuibus.

Ad quintum responderetur, nullam esse conse-
quentiam, quia non valer argumentum ab his,
qua[re] in illo statu contingunt operationes ad eas,
qua[re] ab homine in via sunt; quia in illo statu Bea-
ti sunt simpliciter Beati ac in statu perfectissimo
secundum regulam à DEO præscriptam consti-
tuunt: in via vero tantum est beatitudo secundum
quid, ac in multis valde dissimilis ab ea, qua[re]
simpliciter beatus noncupatur. Quare non est
bona consequentia ab una ad aliam.

Ad sextum responderetur, quod simul cum lu-
mine gloriae concorrit etiam virtus animæ natu-
ralis ad visionem, cum si actio vitalis, &
qua[re] in via summo conatus fertur in ob-
jectum, ideo sequitur abstra-
ctio a sensibus.

Pro majori claritate & intelligentia hujus vi-
sionis D. Pauli primum explicabimus, quo
tempore Paulus fuerit ad divina raptus. Ceterum
est ante omnia, ut ipse Epistol. 2. ad Corinth. refert,
ante annos quatuordecim, à tempore eiusdem,
quo haec Epistola scripsit. Nec temet[er] d[icitur] Paulus
tempus præfinivit; tamen, ut in intelligenti
Corinthi Paulum non fuisset novitum in episcopis
di raptibus & visionibus (sepe enim Paulo similis
raptus coniigerunt: nam Att. 22. raptus est in tem-
plo, dum oraret. Plures e[st] iam revelatae iones acce-
pit de fidei mysteriis, & de locis ad quæ prædicar-
tur venire debebant) cum ut intelligem, q[uod] od
qui per quatuordecim annos eas visiones etiatis
fuerit, non absque necessaria e[st] eas modo propalaverit.
Quod quidem ideo fecit propter impostoram
& improbatram Pleudo, ap[osto]lolum. Num
rus autem annorum à Paulo assignatus, cogitos
indagare, quo tempore Paolo haec divina revela-
tio coniigerit. Alienam existimat in initio sue
conversionis; a ita vero in ipso prædicationis dis-
cursu 5. annis specia in circa decimum a conversionis
annum, hanc visionem à DEO accepisse.
Divus autem Thomas in hunc loco in Pauli, in
eam sententiam magis probabilitate inclinat, his
visiones Paulum habuisse milio tempore, q[uod] oportet
prostrationem suam à Domino manu. Damasci
non videns neque manducans, neque be-
bens, quia quidem sententia magis mihi proba-
tur.

De tempore, quo Paulus fuit ad divina ra-
ptus probabiliter certi, restat, ut inquiramus, an
raptus in tertium celum, & raptus in paradisum
sit unus & idem, an vero diversus: nam D. PAU-
LUS videretur duos & diversos raptus suis verbis
significasse, semel quidem illis verbis: *Scio hominem
in Christo ante annos quatuordecim, &c.* Raptum hu-
iusmodi usque ad tertium celum, in paradisum.

In primis d[icitur] d[omi]n[u]s Epiphanius heresi 64. contra O-
rigenistas, ubi ita inquit: *Novi enim loquens de Pa-
ul[u]o: Ihesusmodi: hominem raptum usque ad tertium ce-
lum, & novitatem hominem, sive in corpore, sive sine p[er]ad-
corpore DEVS novit, quod raptus est in paradisum.* *Cetera
duas revelationes magnas se viduisse indicat, cum bi-
circata assumptus sit evidenter, semel quidem usque ad tertium scientia
celum, semel vero in paradisum. Hæc ille, Pondo-
rans diversa esse loca tertium celum & para-
disum, & bius d[omi]num, *Scio hominem in Christo.* Et re-
rum, & *Scio hominem.**

Theophylactus hoc loco ait: è tertio celo
turfum raptus est in paradisum. Raptus est ergo,
ut ne in hoc quidem reliquis Apostoli, qui Chi-
risto convixerunt, sit inferior.

Addo Oecumenium, qui in illud sive in corpore
scribit dictum illud sive in corpore, nescio, sive extra
corpus, nescio. Secundo reperit non ita, ut quis pu-
ta e[st] possit battalogum esse, & superflue de codem
raptu utrumque dicere, sed illud quidem de ta-
piu ad celos, hoc autem turfum de raptu ad pa-
radisum.

Elias Cretenis in 2. orat. Nazianzeni de Theo-
logia explicando tertium celum, ait: Aerem pri-
mum esse celum, de quo volvuntur cœli, & de ro-
te cœli & pinguedine terræ; & iterum, qui operit
terram.

Thes. IESU
Opus Spiritu
T. II
Q. II

cœlum nubibus, &c. Secondum, Firmamentum, q. ad vocavit cœlum, tertium illud ante omnem diem cum terra factum, & in hoc ascendit cœlum Paulus, & inde rufus in paradisum.

Gregorius quoque Magnus lib. moral. 28. cap. 5. initio scilicet aperte indicat diversos fuisse rapti, & ante eum Cyprian s. lib. de exhortatione Martyrum insinuat: esse distinctum hi verbis: Plus nos accipere in passionis mercede, quād quod hic sustinemus in ipsa passione, probat B. Apostolus Paulus, qui dignatione divina usque in tertium cœlum atque in paradisum raptus, &c.

Primus Augustini discipulus hunc locum ponderans: Quod iterum, inquit, repetit, sive in corpore sive extra corpus nescio, ostendit alteram fuisse visionem.

Haymo in eadem verba scribitibzis raptum sedit Apostolus. Primo ad tertium cœlum, postea in paradisum; non in illum paradisum terrenum, ubi quondam fuit Protoplatus, sed in cœleste paradisum, nam paradisus interpretatur horum deliciarum, & significat beatitudinem Elysiorum, cœlestem scilicet requiem, ad quam raptum te dicit Apostolus eu modo, quod ad tertium cœlum.

Aliorum PP. opinio.

Mens SS. Augustini & Thomae Aquini

Aliud fuisse putant, quod insinuant in istum locum B. Theodoretus, videturque expressa sententia D. Augustini, quam p. oculi dubio sequitur D. Thomas in hac questione articulo 3. ad 4. ubi ait: Er quia visio DEI non potest esse sine delectatione, propterea non solum se dicit raptum ad tertium cœlum, ratione contemplationis, sed etiam in paradisum ratione delectationis. Et expetitus idem D. Thomas in dictam Epistolam ad Corinth. lect. 2. dicunt: Unde oportere non aliud eligere per cœlum, & aliud per paradisum; Sed unum & idem per utrumque, scilicet gloriam Sanctorum; sed secundum aliud & aliud. Cœlum enim dicit aliquid in quantum cœlum claritate; Paradisus vero quondam iudicandam luavitatem. In Sanctis autem Beatis & Angelis DEUM videntibus sunt excellenter hæc dico: quia est in eis excellentissima claritas, qua DEUM vident, & summa savitas, qua DEO f. auatur; ideo dicuntur esse in cœlo, quantum ad claram aem., & in paradiso quantum ad savitatem. Is. 66. Videbitis & gaudebit cor vestrum, &c. F. si ergo utrumque collatum Apostolo, ut eti. subsumatur ad illam altissimam claritatem cognitionis, & hoc significat, cum dicit ad tertium cœlum, & distinetus savitatem divine dicit, unde dicit in paradisum.

Hanc quoque sententiam amplectitur Cajetanus Quid nos art. 3. huius quæst. & placet ali ex recentiori nomine 3. B's, quibus unus & idem raptus una & eadem cœli, quid videtur sed paulo latius explanata, & repetitione confirmata, ne putaretur fabulosa. Quare Apostolus cum Apollinis unicum tantum tempus delicit, insinuat, de unica etiam revelatione loqui videtur; ita voluerit, ut nomine tertij cœli excellens revelatio, nomine vero per adys voluntas & obiectio, quæ illam in natura consequitur, manifeste judicetur.

Multis quidem modis accipitur a Patribus id, quod hic dicitur de tertio cœlo, neque enim facile explicari potest, quodnam sit hoc tertium cœlum.

3. cœli diversimode à PP. expo- nutur. Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

Alii primum cœlum est prima Hierarchia continens Angelos, Archangelos & Principatus: Secundum est secunda Hierarchia, complectens Virtutes, Potestates & Dominationes: tertium Hierarchia, comprehendens Thronos, Cherubim & Seraphim.

Alii demum tres cœli sunt tria genera visionum, corporeum, imaginarium, & intellectuale. Quicquid autem si hoc tertium cœlum, tunc unum istum, sive omnia, in hac verè Paulus raptus est, ut aperiè docet D. Thomas loco citato ad Corin. Visione illa intellectuali usque ad splendissimum & ardens illissimam Seraphinorum notitiam in cœlum Empyreum, ac in illum ipsum cœleste paradisum, ut DEUM clare & perspicue videat; & oportebat enim tantum Apostolam ac Doctorem Genitum mysteria fideli predicatum, ac Genitum idola expugnatum DEUM Unum & Trinum non solum certissime, sed quasi evidensissime annuntiare.

Hanc verò sententiam tam circa tertium cœlum, quam circa paradisum, licet Anselmi verbis confirmare. Cur autem, inquit, non credamus, quod tanto Apostolo, Doctori Genitum, raptus utique ad istam excellentissimam visionem voluerit DEUS demonstrare vitam, in qua post hanc vitam videndum est in æternum? & cur non dicatur iste paradisus, excepto illo, in quo corporali et vixi Adam? si enim propriè quoddam nemorosus locus, translatio autem verbo omnis etiam spiritualis, quia Regio, ubi anima benest, merito paraditus dici potest; non solummodo tertium cœlum quicquid illud est, quod profecto magnum sublimiterque præclarum est, sed etiam in ipso homine luxuria quædam bona conscientiae paradisus est. Si ergo primum cœlum rectè accipimus generali nomine, hoc omne corporeum, quicquid est, supra aquas & terram: Secundū autem in similitudine corporali, quod spiritu cernitur, sicut illud unde animalibus plenus in ecclasi Petro discus ille f. sibi illuc ultimum velo, quod mente consequtitur, ita & secreta & remota, & omnino ab epcta sensibus carni atque mundata, ut ea, quæ in illo cœlo sunt, de ipsam DEI substantiali, verbumq. Domini, per quod facta sunt omnia, in charitate Spiritus sancti ineffabiliter valeat videre & audire, non incongruenti arbitramur & illuc Apostolus esse raptum, & ibi fortassis esse paradisum omnibus meliorem, & sic dici oportet paradisum paradisorum; nec contrarium est huic intelligenti illud, quod Moysi Dominus ait: Non videbit me homo & vivet; quia necesse est abstrahi Exod. 33:

ab hac vita mentem, quando in illius ineffabilitatem visionis assumitur, sicut Apostoli mens divinitus raptus est ex hac vita ad angelicam vitam, anquam per istam communem mortem carne solvetur. Hac tenus Anselmus.

C A P V T VI.

Quanam sunt, quæ Paulus in raptu noverit, & quæ ignoraverit?

D. Disputant de hac re duo gravissimi Ecclesiæ Patres, inter latinos Augustinus, & inter graecos magistrum Athanasius: quorum verba, ut servit circuiter eorum sententia percipiatur, hoc loco adscribere licet, In primis D. Augustinus lib. 12. super Genes. ad litteram cap. 5. ita scribit. Restat rigo.